

DELA VSKI OBZORNİK

IZHAJA VSAKO DRUGO SOBOTO

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Osojna pot 5/11 (Na Osojah, Pot na Grad). — Za konzorcij in uredništvo odgovarja Rudolf Rojc, Ljubljana.

Rokopisi se ne vračajo

Ček. rač. 17.080. Naročnina: mesečno Din 2—, četrletno Din 5—, polletno Din 10— letno Din 20—; za inozemstvo: mesečno Din 4—, letno Din 40—. Tisk J. Blasnika nasl., Univ. tiskarna, litografija in kartonaža d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš

Letnik I.

V Ljubljani, 9. novembra 1935

Štev. 3

Vojna v Abesiniji

Prva etapa abesinske vojne je zaključena s tem, da so italijanske čete dosegle črto Axum-Adua-Adigrat in da je prešel k Italijanom abesinski knez Gugsu. V preteklih dneh so pričeli Italijani z nadaljnjim prodiranjem v notranjost Abesinije.

Poročila z bojišča si medsebojno zelo nasprotujejo, čeprav se tam nahaja daleč preko sto evropskih in ameriških poročevalcev.

Italija razpolaga v Afriki po angleških poročilih s 13 do 15 divizijami, kar predstavlja armado 250.000 mož. Najmočnejša je severna fronta, kjer ima pasti odločitev. Ta armada se ima boriti z velikimi težavami v deželi, kjer vlada strašna vročina, kjer ni dobiti vode niti živil, kar se mora vse dovažati, kjer ni nobenih cest, tako da moderna motorizirana armada tam ne opravi ničesar, predno ne uredi cest. Vsled tega so Italijani pripeljali s sabo celo armado cestnih delavcev, baje jih je samo na severni fronti okoli 30.000. Abesinci skušajo izkoristiti te terenske in klimatične težave ter se trenutno izogibajo, da bi se spustili v kake odločilne boje. Dosedanja strategija

Abesincev je označena s stalnim umikanjem, kar zahteva od Italijanov večjo opreznost, ker težave rastejo skokoma, čim dalje se Italijani oddaljujejo od svoje izhodne baze.

Da se italijansko armadno vodstvo zaveda velikih težav, dokazuje dejstvo, da je bil poslan v Afriko Badoglio, najvišja vojaška avtoriteta v Italiji. Značilno je v tem pogledu, kar je pisala „Berliner Börsenzeitung“, ki stoji blizu nemškega generalnega štaba:

„Da je Italija poslala svojega generalštabnega šefa v Afriko, daje mogoče več oporišč za presojanje trenutnega položaja v Afriki kot vsa poročila, ki prihajajo z bojišča. Odposlanstvo Badoglia dokazuje, da so prišli v Rimu do spoznanja, da so podcenjevali težave abesinske vojne. Če se je podal Badoglio v Afriko potem ima pač to zelo tehtne razloge. Brezdvomno: Badoglia potrebujejo v Afriki nujneje kot pa v Rimu.“

Na tej okolnosti pač tudi ničesar ne spremeni dejstvo, da je pričela italijanska armada prodirati.

Zunanje politični pregled

Vnanje politični dogodki stoje predvsem pod vplivom

abesinske vojne in ukrepov Lige narodov proti Italiji.

Ta mednarodna institucija je proglasila Italijo za napadalko in sklenila proti njej razne sankcije, ki so se že deloma pričele izvajati proti njej.

V borbi proti Italiji se je najbolj angažirala Anglija in je v tem pogledu posebno značilno, da stoji tu cela notranja politika pod vplivom abesinske vojne. Vlada je razpustila parlament in hoče doseči, da se vrše nove volitve pod vplivom vnanje političnih dogodkov. To sledi zlasti iz prvega volilnega govora Baldwina, ki ga je imel po radiju in kjer je poudarjal, da so odredene parlamentarne volitve predčasno radi tega, ker vlada ne more jamčiti za vnanje politični položaj meseca februarja 1936, ko bi se imele vršiti nove volitve. Vsekakor pa pričakujejo konservativci, ki imajo sedaj že od l. 1931. v rokah vlado, da je najugodnejši čas za volitve ravno sedaj, ko vodi konservativna vlada borbo za ohranitev miru v okvirju Lige narodov.

V tem pogledu je značilen govor, ki ga je imel Snowden, ki je poudarjal, da naj glasujejo volilci ali za opozicijske liberalce ali pa za Labour Party, češ da pripravlja vlada za kulisami kravjo kupčijo glede Abesinije in da vlada ni imela nikoli resnega namena podpreti politike Lige

narodov. Poudarjal je tudi, da hočejo konservativci izrabiti sedanjo situacijo v to svrhu, da dobe pooblastila za novo oboroževanje na morju.

Iz manifesta sedanje vlade, ki ga je izdala spričo volitev, je razvidno, da hoče v vnanje političnem pogledu nasloniti svojo politiko na Ligo narodov, ki naj onemogoči nove vojne in zagotovi mir. Baldwin pa je poleg tega poudarjal v svojem govoru, da se bo treba poslužiti proti Italiji tudi sankcij, če ne bo drugače mogoče doseči uspeha.

Kljub tem bojevitim govorom pa je opaziti, da se vrše med Anglijo, Francijo in Italijo že nekaj časa razgovori za kulisami, o katerih vsebinski je slišati samo kako malenkost. Zgleda pa, da zapadne velesile res pripravljajo kravjo kupčijo, ki jo bo morala končno plačati Abesinija.

V ta spor se je sedaj angažiral papež, ki je po svojem zastopniku Pacelliju interveniral za Italijo. Tudi v sobotni številki vodilnega lista „Civiltà Cattolica“, ki stoji pod njegovim neposrednim vplivom in kjer si daje papež pred natisom predložiti vse važnejše uvodne članke, se papeški Rim zavzema za Italijo. V uvodnem članku, posvečenem Abesiniji in Italiji, poudarja, da je treba izposlovati za Italijo pri Ligi narodov mandat nad Abesinijo, češ, da sicer lahko izbruhnejo v Evropi in mogoče tudi drugod v svetu resni nemiri. Katolikom v Franciji in An-

gliji priporoča, da naj bodo napram Italiji bolj širokogrudni z ozirom na njene potrebe.

Sredi zanimanja zadnjih dni je bil zlasti tudi

kongres francoskih radikalov,

ki se je vršil v Parizu. Kakor znano so radikali del tako zvane ljudske fronte, ki je prvič nastopila skupno letos poleti ob priliki francoskega narodnega praznika. Na tem kongresu so imeli večino delegati, ki so zastopali ostro politiko napram fašizmu, ki je združen v takozvanih nacionalnih ligah. Kongres se je izrekel, da se imajo te lige razpustiti in da imajo zastopniki stranke v vladi izstopiti, če ne dosežejo razpusta teh organizacij. Značilen je bil zlasti govor Daladiera.

Pod vplivi tega kongresa se nahaja sedanja francoska vlada pod Lavalom že v predkrizni dobi. Časopisi že poročajo, da je v kratkem raču-

nati z demisijo sedanje vlade. Laval skuša v Ligi narodov podpreti italijansko stališče glede Abesinije in tudi sicer blagohotno ravna s fašističnimi organizacijami. Zavlačuje tudi ratifikacijo francosko-sovjetske pogodbe.

Na drugi strani se pripravlja

preorientacija poljske vnanje politike

ki je doslej stala pod vplivom pokojnega maršala Pilsudskega, ki je bil s svojimi polkovniki oster nasprotnik SSSR in se je zadnji čas popolnoma naslonil na Nemčijo. Polkovniki so medtem izginili in novi možje so prišli na njihovo mesto, razen vnanjega ministra Becka, ki pa baje tudi pojde v kratkem, ker on je še edini ostal v vladi, ki stoji na stališču nemške smeri poljske politike.

V nekaterih državah so se vršile tudi

volitve.

Iz tujega in domačega sveta

Volitve v Kanadi. Zadnje kanadske volitve pomenijo sunek na levo. Dočim so doslej od leta 1930. dalje vladali v deželi konservativci, so pri zadnjih volitvah zmagali z ogromno večino liberalci in bo odslej razmerje med obema skupinama 143 in 35.

Sovjetsko komedijo „Tuje dete“ igrajo z največjim uspehom v ljubljanskem gledališču. Vodstvo teatra lahko jasno vidi, da zahteva občinstvo dobra sodobna dela.

V severnoafriških francoskih kolonijah vstaja uporniško gibanje.

V Albaniji so obsodili na smrt 50 ljudi.

Bilanca zavarovalne družbe na življenje „Feniks“ za poslovno leto 1933; Ta koncern, ki obsega 23 držav Evrope in Azije je imel 38 milijard Din življ. zavarovanj, za približno eno milijardo Din nepremičnin, za 2 milijardi 818 tisoč Din vrednostnih papirjev in 6 milijonov 819 tisoč čistega dobička. Vse to l. 1933. V

Japonci izzivajo Sovjete. Pred kratkim so oddelki mandžurske vojske pod vodstvom japonskih oficirjev vdrli v sovjetsko ozemlje in napadli sovjetske straže. Na ta način hočejo izvati japonski imperialisti vojno.

Pristaniški delavci v Marseillu bojkotirajo italijanske ladje in jih ne marajo ne vkrepati ne izkrcavati.

Ukinitve kart na živila se je izvršila v Sovjetski Rusiji. Te karte se ne morejo primerjati z našimi kartami med vojno, dobe delavci nanje dovolj obilne količine, kakor pri nas v boljših menzah. Razen tega so se cene živilom zelo pocenile, plače pa zvišale. Ravno nasprotno pa opažamo v fašistični Nemčiji, kjer so se cene živilom zelo dvignile, nekatera živila pa se dobe samo na karte. Tako pripravljajo

nemški fašizem že sedaj nemško ljudstvo na stradanje v bodoči vojni.

Stavka francoskih mornarjev v Le Havru je stala francoske prekoceanske družbe 100.000 frankov, ker so vsi potniki, 1440 po številu, vrnili karte ali pa zahtevali, da jim družba za časa stavke plačajo stanovanje in hrano.

Z ameriškim gospodarstvom gospodari 1000 oseb. Po uradni statistiki je celokupna ameriška produkcija v rokah 200 družb, a vse te navidezne družbe so last 1000 ljudi.

Sovjetski zdravniki morajo znati skakati s padalom. Tako se je sklenilo na zdravniškem kongresu radi tega, ker morajo zdravniki pogosto v težko dostopne kraje z avijoni. Da ne bi bilo treba avijonom pristajati, se bodo spuščali zdravniki s padali na zemljo.

Nemške priprave za vojno. Nemčija se sistematično pripravlja na vojno, kar kažejo tudi predavanja na nemških univerzah. V letošnjem zimskem semestru so n. pr. na univerzah naslednja predavanja: vojaška medicina, vojna kot filozofični problem, zgodovina vojaške službe, meteorološke izkušnje svetovne vojne.

Na Japonskem je bilo v zadnjih šestih mesecih 842 štrajkov. 47 jih je izbruhnilo v samem Tokiu.

Pri Tivarju v Varaždinu so na stenah sledeči veliki napisi: „Zaupaj vase, „Misel ljudem, napor strojem“, „Delo je moralna dolžnost“, „Svet pripada močnejšemu“, „Ako hočemo, zmoremo vse“, „Premagajmo ovire“. Ti napisi bi bili zelo lepi, če ne bi človek videl za njimi izkoriščevalca, kapitalista, ki vzpodbuja delavce samo zato, da bi čimprej čimveč nagrabil.

Skandinavski socializem

Socialno-demokratski časniki vsega sveta prinašajo z velikanskimi naslovi poročila o zmagovitem socializmu v Skandinavskih deželah: Švedski, Norveški in Danski. Tako časopisno gonjo, ki ima svoj poseben namen, imenujejo ti listi „balihu“.

Pravijo, da je značilen pojav za kapitalizem. Seveda velja to tudi zanje. Tudi oni hočejo z večnim ponavljanjem ene in iste stvari zavajati množice delovnega ljudstva, odvrčati njihov pogled od „uspehov“ v Nemčiji in Avstriji, kjer so vodili večino

proletariata, ter prikriti in zamolčati uspehe in zahteve po enotni fronti.

Na Švedskem, Norveškem in Danskem vlada socialna demokracija. Opira se seveda tudi na meščanske stranke. Po poročilih socialdemokratskih listov je v teh deželah za delavce pravi raj.

Na Švedskem je bila socialna demokracija dolgo časa v opoziciji; takrat se je borila za uvedbo brezposelne podpore. Danes, ko je v vladi, pa noče nič slišati o tem, temveč ostaja pri sistemu, ki velja že 12 let. Usodo brezposelnih je prepustila birokratskim komisijam za brezposelne. Te komisije so v vseh večjih krajih in odločajo o podeljevanju podpor čisto svojevoljno. Delavce, ki se res bore za delavske zahteve, pošiljajo na „dela v sili“, t. j. izganjajo jih v kraje, ki so do 2000 km oddaljeni od njihove domačije. Delavce iz severnih pragozdov in močvirij nad polarnim krogom pošiljajo v najjužnejšo pokrajino Skone. Delavci iz Skonea pa grade v Värmlandu, na norveški meji ali pa v srednji Švedski lepe ceste za turiste, ki imajo avtomobile ali pa za promet, ki ga ni.

V teh komisijah sede tudi socialdemokrati. Proti očitkom s strani zavednih delavcev se branijo z izgovorom, češ da je vlada postavila odbor, ki naj nadzoruje delo teh komisij za brezposelne. Ta odbor še do danes ni nikoli posegel vmes; pač pa je odvil podporo neoženjenim delavcem, ker so zahtevali bolj urejeno podporo.

Kljub socialdemokratski vladi so se mezde v enem letu v vodilnih industrijah na Švedskem zmanjšale za 4—20%. Tretjina delavstva dela skrajšano delo. Istočasno se je vse podražilo. Socialdemokrati so dosegli prepoved uniform, s čimer so lahko razpustili vse delavske organizacije, ki jim niso bile po volji, patriotske meščanske skavte, ki jih uče reakcionarni oficirji, pa so označili za „nepolitično“ organizacijo.

Na Danskem vladajo socialni demokrati že 10 let. Koliko so tu in na Švedskem socializirali veleindustrijo, banke in železnice, nam ni

znano. Dazmere so iste kot na Švedskem. Tudi tu se bori socialdemokratsko vodstvo, ki dela vse v korist buržoazije, proti večini članstva. Čeprav delavci glasujejo za socialdemokrate, vendar to še ni dokaz, da so zadovoljni z vsemi ukrepi socialdemokratskih ministrov. Prav gotovo ne odobravajo tega, da so januarja l. 1933 socialni demokrati odvzeli delavcem pravico do stavke, da so pomagali s „križnim sporazumom“ velekapitalistom in veleposestnikom, ne pa delavcem in revnim kmetom.

Na Norveškem so v notranji politiki iste razmere. V zunanji politiki nastopajo skandinavske dežele po konferenci v Kopenhagenu popolnoma enotno. Najlepši primer za to socialdemokratsko „enotno fronto“ v zunanji politiki nam nudi njihovo vedenje v Društvu narodov, ko je bilo treba glasovati za resolucijo proti nemškemu oboroževanju. Ta resolucija nikakor ni nastopila ostro proti nemškemu imperializmu in vendar se je Danski zunanji minister Munch vzdržal glasovanja. Munch je sicer dejal, da je govoril samo za Dansko. Tudi Švedski zunanji minister Sandler in norveški zunanji minister se izgovarjata, da tega glasovanja v Kopenhagenu niso predvidevali. Sandler je pozneje tudi trdil, da na konferenci niso vedeli, o čem se bo razpravljalo v Društvu narodov. Tako govore socialdemokratski zunanji ministri evropski javnosti. Doma pa se izjavljajo bolj odkrito. V drugi zbornici je Sandler ugotovil, da ta resolucija „ne ustreza splošnim načelom, po katerih so se ravnali švedski zastopniki pri mednarodnih pogajanjih“. Norveška socialna demokracija trobi v isti rog. V svojem listu „Arbeiderbladet“ piše 2. maja 1935: „Resolucija proti oboroževanju Nemčije podpihuje Nemčijo k nadaljnjemu oboroževanju“. Ta list prizna odkrito: „Nastop dr. Muncha sta odobrila v javnih izjavah norveški zunanji minister dr. Koht in sedaj v švedskem parlamentu zunanji minister Sandler“. („Arbeiderbladet“, 6. maja 1935.)

pogodbe bi bila še najbolj možna, potem pa je postajalo delavstvo vedno bolj neodporno in zbegano, ker so se zgodile nečuvne stvari.

Zaupniki, vodstvo in člani organizacije, t. j. podružnice Splošne delavske strokovne zveze so med 14-dnevnim odpovednim rokom hoteli energičnih korakov, ker so bili izgubili vsako nado na mirno poravnavo spora. O situaciji je bila obveščena Delavska zbornica. Šele čez nekaj dni je prišel zastopnik Del. zbornice L. Sedej, ki se je informiral o situaciji, nakar se je po dveh urah odpeljal na Jesenice, kjer je bila stavka. To je bilo vse kljub temu, da je delavstvo z odposlanci in še večkrat telefonično po predsedniku podružnice prosilo iz Ljubljane za intervencijo in govornika od Spl. del. strok. zveze, ki bi raztolmačil delavstvu na shodu situacijo. Nikogar ni bilo. Zaupniki niso mogli več obvladati izpadov delavstva proti Del. zbornici in vodstvu sindikata. Začele so se govorice, da v kritičnem položaju nikdo neče priti, da je vse prodano, da naj hudič vzame organizacijo itd. Tu vprašujem: Kdo je kriv, da je toliko neorganiziranih? Kdo razbija strokovne organizacije (oz. raznim centralam mogoče neljube podružnice)? (Dalje.)

NOVI ODPUSTI DELAVCEV V ZAGORJU.

Zima se bliža. S 1. nov. je TPD odpustila 18 delavcev iz zunanjskega obrata. Večino družinskih očetov. Nekateri odpušteni so delali do spomladi v jami. Ker pa gospodom niso bili preveč pri srcu, so jih najprej premetili iz jamskega na dnevni obrat, k apenicam in jim zmanjšali zaslužek. Zdaj so jih pa sploh vrgli iz službe. Mnogi od reduciranih so služili pri podjetju po 15 do 20 let!

Vsa leta so plačevali prispevke za Bratovsko skladnico. Pri napornem delu so pustili svoje življenske sile, zdaj pa odhajajo bolj ali manj izčrpani. Nakopali so si kali raznih bolezni. Ko bo pa potrebno zdravljenje, kje naj iščejo pomoči?

A pokojnina?! Tudi zanje so plačevali. Res je, da lahko vsakdo, ki je bil 10 let član Bratovske skladnice, ohrani pravico do pokojnine, za kar vplača letno Din 20—. To ni veliko za tistega, ki jih zmore in lahko pogreša in ki v eni noči zabije stotake, katerikrat celo tisočake! A kje naj vzame denar za to takso lačen in raztrgan brezposelni družinski oče? Neizogibno je, da mu usahnejo vse plačane pravice. Sicer je pa končno za vse odpuščene tudi še ta tolažba, da morejo prejemati pokojnino šele s 55. letom starosti. A le v primeru, če so 67 odstotno nezmožni za delo. Kako naj dočkajo ta leta? Ali naj se hranijo z zrakom?

JAVORNIK NA GORENJSKEM.

Valjarnica Kranjske industrijske družbe na Javorniku se prav lepo razvija. Obrati so za polovico povečani, zaposlenih nas je nad 800 delavcev, dočim nas je bilo pred leti samo okrog 400. Kapaciteta produkcije je vsepovsod povečana. Nekaj z modernimi napravami, ostalo z najsilovitejšim priganjanjem. Zato je družba nastavila nekaj uradnikov v obrate, ki kontrolirajo posamezne mojstre in delavce ter gazijo 8 urnik. Pred leti zgrajen obrat za tanko pločevino se je v tem letu še povečal s cinarijo in lužilnico. Koncem oktobra so delavci „Slograda“ — ki so plačani tudi po Din 250 na uro vzlic gorenjski draginji — položili profile za povečanje oddelka za tanko pločevino. Tako gre gradnja oddelkov nemoteno naprej.

V socialnem oziru je pa drugače. V Juliju je bila stavka, ki se je po zaslugi enotnosti delavstva uspešno zaključila z doseženim sporazumom. Za novi obrat je KID dala pismeno garancijo, da se v septembru, ko bo že malo ustaljena višina izdelave, izdela definitivna pogodba. Do tedaj so se pa določile samo provizorne mezde. Pogajanja v septembru pa niso imela nobenega uspeha; prav tako ne v oktobru. Nerešeno je ostalo izenačenje električnih moči Javornika z Jesenicami kakor tudi kurjačev parnih kotlov Predlogi KID za lužilnico in cinarijo so za delavstvo naravnost poniževalni. Predlog obratovodje Semlaka skuša zmanjšati delavcem še to, kar so prejeli kot provizorij. V svoj novi obrat je nalovil po večini letos sprejete delavce-novince iz

raznih družin, toda tudi ti delavci so se začeli zanimati za zboljšanje svojega položaja. Zato KID ne bo zlomila naše volje.

(Dalje.)

HRASTNIK.

Delavstvo zahteva enotnost delavskega razreda.

V nedeljo, dne 27. oktobra se je vršil pri nas v Hrastniku dobro obiskan politični shod, na katerem je bil glavni govornik g. Sedej Lojze iz Ljubljane.

G. Sedej je govoril predvsem o razvoju notranje politike v državi, o prejšnjih diktaturah, o poskusih ustanovitve socialistične stranke, o Topalovičevi listi za petomajske volitve, o poteku teh Jevtičevih volitev, o obljubah, ki jih je dala sedanja vlada in še o marsičem podobnem. Dotaknil se je tudi vprašanja o enotnem nastopu delavskega razreda, toda njegov zaključek je bil, da je treba počakati toliko časa, dokler ne bo vlada izdala novega zakona o društvih in razpisala volitev; takrat pa naj se tudi delavstvo oglasi in naj da zaupnico g. Sedeju in tovarišem.

Hrastniško delavstvo, ki je spoznalo, da je ustanovitev enotne fronte delavskega razreda najnujnejša naloga današnjega trenutka, je živahno pritrjevalo vsem tistim mestom v govoru g. Sedeja, na katerih je omenjal to neizogibno nalogo vsega delavstva. To dokazuje, da je tudi pri nas kot drugod že trdna volja vseh delavcev, da se odpravi razkol v naših vrstah in da izginejo iz našega gibanja vsi tisti, ki jim je to naše borbeno geslo samo prazna beseda, v dejanju pa se vedno vežejo z buržoazijo proti delavstvu.

Tej naši volji in zahtevi je dal res pravi delavski izraz sodrug Marinko, ki se je bil že pred shodom prijavil sklicatelju shoda, g. Malovrhu, za besedo.

Zbrani delavci so pritrjevali tem delavskim izjavam. Sodrug Marinko je tedaj predlagal resolucijo, v kateri je s kratkimi in jasnimi besedami izrazil voljo in zahtevo hrastniškega delavstva, zbranega na tem shodu, da se uresniči najprej enotnost v dejanjih, potem enotnost na strokovnem polju in pozneje tudi enotnost na političnem polju. Vrhunec tega dela bi bila ustanovitev enotne delavske stranke.

Na ta iskreni nastop sodruga Marinka je odgovoril g. Kešner z besnimi psovki, češ da je to razbijaštvo, steničarstvo, provokatorstvo. Hrastniški delavci smo prepričani, da se je to moralo zgoditi po nekem načrtu, ker je tedaj tudi g. Sedej nastopil na isti način kot g. Kešner; tudi on se je izrekel proti enotnosti delavskega razreda. Kar je bil torej poprej govoril, so bile le prazne besede in pesek v oči.

Mi hrastniški delavci pa zahtevamo, da se mora brezpogojno izvesti in uresničiti enotnost delavskega razreda v boju za delo in kruh, za mir, svobodo in napredek. Le na ta način se bo delovno ljudstvo osvobodilo gospodarsko, družbeno in kulturno. Kdor pa se postavlja proti temu gibanju, tega bo to gibanje strlo.

Iz uredništva: Vsi poslani prispevki pridejo na vrsto! Na štirih straneh ne moremo vsega takoj objaviti. A če kaj le izostane, ni naša krivda. Dopisujte v list in širite ga! Potrebovali bi 6—8 strani, najboljši bi bil pa tednik!

Iz uprave: Naše poverjenike ponovno prosimo, da takoj in natančno obračunavajo. Nekateri, katerim smo poslali list v razpečevanje, se še sploh niso oglasili. Če sami ne morejo z vsemi silami delati za list, naj si dobe agilne namestnike.

Tudi slikarji sodelujejo pri Delavsko-kmečkem koledarju, ki izide v Zagrebu. Naročite ga! Nizka cena: 10 dinarjev. Rok za predplačila je podaljšan do izida koledarja. Naslov: Pregled, Zagreb, Meduličeva ul. 22, številka ček. računa 38.810.

Agitirajte za »DELAŠKI OBZORNIK«

NAROČNIKOM IN ČITATELJEM!

Razlogi, da je izšel naš list samo na dveh straneh, so izvenredakcijskega značaja.

Dopisi

JESENICE.

Dne 31. oktobra se je vršil v Delavskem Domu na Savi delavski sestanek za vse profesionaliste tovarne K. I. D.

Predsednik SMRJ je predvsem poudarjal potrebo večje enotnosti med profesionalisti. Profesionalisti so radi velikega obsega tovarne in radi razkropljenosti pri delu izgubili skoraj vsak medsebojni kontakt. Radi tega so tudi zapostavljeni, posebno v dnevnih mezdah. Tako zaslužijo srednje plačani delavci v produktivnih obratih, kjer je radi skupnega dela tudi večja enotnost, od 30 do 50% več kakor je povprečna mezda protestionistov. Vzroki takega stanja ležijo med samimi profesionalisti, deloma radi zgoraj navedenega, deloma pa radi tega, ker se žalost čutijo profesionalisti za nekaj več kakor za navadne delavce in so tudi relativno najslabše organizirani. Profesionalisti spadajo v eno najvažnejših strok, kakor brez martinarjev ali drugih tudi brez protestionistov ne bi mogla obratovati tovarna. Tega se je treba zavedati in začeti z akcijo za ustvaritev enotne sekcije profesionalistov, ker edino s skupnostjo se vse premaga in vse krivice vsaj deloma popravi.

Nato so se priglasili k besedi tudi drugi delavci in povdarjali, da je ta akcija prepotrebna.

Soglasno je bilo sklenjeno, da poidemo na delo za ustvarjanje enotne sekcije profesionalistov, za enotnost vsega delavstva in za odpravo vsakega separatizma, bilo po organizaciji ali posameznih strokah.

Navzoči delavec.

KOČEVJE.

Stanje tekstilcev v Kočevju.

Delavstvo tekstilne tovarne „Triglav“ je vsled neznosnih delavnih pogojev stavkalo od 22. maja do 6. junija t. l. Uspeh stavke je bil v vsakem oziru zadovoljiv. Omenimo naj le, da so si stavkajoči priborili kolektivno pogodbo, s katero so dosegli 45% (in celo 100%) zvišanje mezd v tkalnici. Posebno močan je bil nadalje moralni efekt stavke. O vsem tem pa smo že na drugem mestu poročali.

Po uspešni stavki je začelo podjetje takoj kršiti pogodbo. Položaj je postajal vedno bolj napet tako, da so nekega dne izzvani in razjarjeni delavci vrgli vodjo tkalnice iz obrata. Dogodki so se razvijali in slednjič je podjetje odpustilo vse delavstvo z zaupniki vred. S tem je hotelo vodstvo podjetja zbiti kolektivno pogodbo, uničiti delavske pridobitve in se znebiti neljubih delavcev. Ves obrat se je ustavil za nekaj dni, med katerimi so nujno popravljali peč, nato pa se je zopet pričelo delo z rednim delom. Podjetje pa ni več sprejelo na delo vseh šestih zaupnikov in nad 50 najzavednejših delavcev(k) kljub temu, da se je obvezalo, da delavstva radi stavke ne bo preganjalo.

S postopnim pritiskom in raznimi manevri je znalo podjetje med delavstvom vzbuditi malodušnost (zlasti med mladimi dekleti). Edini učinkoviti izhod bi bila ponovna stavka, ki pa je bila težko izvedljiva. Pri prvih izvršitvah sklenjene